Ilmub 2 korda nädalas kolmap. ja laupäeval.
Toimetus ja talitus Jõhvis Turuplats Nr. 1. Kõnetraat nr. 4.
Toimetaja kõnetunnid kella 11—1.
Talitus avatud 9—6.
Kuulutuste hinnad: veeru millimeeter kuulutusküljel 3 snt. eesküljel 10 senti, tekstis 12 senti.

ALUTAGUSE ELU

Jõhvi ja Alutaguse häälekandja

Üksik number 5 senti.
Tellimishind postiga: 1 kuu — 40 senti, 3 kuud — 125 senti, 6 kuud — 230 senti ja aastaks — 450 snt.
Wälismaale poole kallim
Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja postiagentuurid.

Nr. 74 (243). Jõhwis, laupäewal, 30. juulil 1932. a. III. aastakäik

Tapameeste must päev riigikogus.

Kes on wabadussõjalaste juhid ja mis on wabadussõjalaste liidud endise sotsialistlika riigiwanema walgustusel.

Terwe tööpäew deklaratsiooni waidlusi.

Kesknädalasel riigikogu koosolekul walitsuse töökawa waidlused kujunesid sotsialistide rünnakuks wabadussõjalaste liikumisele ja liikumise juhtidele.

Endine sotsialistlik riigiwanem A. Rei materdas sõna otseses mõttes õige kibedalt ja kohati ka tabawalt Wabadussõjalaste liidreid ja nende poolt juhitud wabadussõjalaste „tapualikku" liikumist. Köneleja ütles, et sarnane erakondlikule alusele wiidud liikumise mõne erukindrali ja eraadwokaadi juhtimisel on suurim wabadussõja mälestuse rüwetamine ja porritallamine, kui seda wast liikumise kaasatõmmatud mass suudab arwata. Olewat aeg otseselt ütelda, et kui keegi oma wabadussõja aegsetest teenetest räägiks, siis küll kindral Larkal põhjust on esimesena pidada suu kinni, aga mitte hoobelda wabadussõjaaegsete teenetega. Weel mäletakse, missugust masendawat mõju awaldas see, kui kindral Larka juhtis sõjaministeeriumi Pagari tänawal. Kui tuli kindral Laidoner, muutus kõik päewa pealt.

„Nüüd aga seab kindral Larka endale pugu ette ja teeb näo, nagu tema oleks wõitnud wabadussõja."

Köneleja aga toob ette, et kindral Larka rahulolematuses süüdi olla see, et tema 575.000 sendilist aastapajukit olla tulnud riigi raske seisukorra tõttu kärpida. Edasi seletab köneleja, et wabadussõjalaste juhtide hulgas olla mees, kellele oli usaldatud walwe riigijulgeoleku eest, kuid kes ei hoidnud ära 1. detsembri weriseid sündmusi, waid selle magas ära (kas tookordne siseminister T. Rõuk?). See mees pidawat nüüd alati hoiduma nurgas, et tema asja ei tuletataks meele. Köneleja üldse nimetab Wabadussõjalaste liidu tegutsemist näruseks demogoogiaks, mis ei ole põrmugi parem kui kommunistide põrandaalune töö (!). Palub walitsuse juhti selgemalt wäljendada ja ütleda, mis kawatseb Wab. walitsus sellase demogoogia likwideerimiseks ette wõtta.

Peale korduwat sõnawõttu sotsialistliku opositsiooni liidrite poolt, wastates sõnawõtjaile riigiwanem K. Einbund kähendab, et Wab. walitsus ei pea wabadussõjalaste liikumist weel seewõrt hädaohtlikuks riigile, et deklaratsioonis sellest üksikult köneldu. Kui tuleb ilmsiks siin ja seal mitte ainult riigiwastaseid nähteid, waid isegi makswa korra ja lihtsa korra wastaseid nähteid, siis astub Wabariigi walitsus wälja kõigi kasutada olewate jõududega.

Jõhvi kroonika.

Walgelille-päewa korjandus tõi 90 krooni. Möödunud laupäewal ja pühapäewal korraldatud walgelillepäewa puhul korraldatud karbikorjandus andis alewis 89 krooni 99 senti, milline summa on tunduwalt wäiksem läinudaastasest.

Gümnaasiumi direktori asetäitjaks Elsa Kask. Kooli ülalpidawa selts juhatus otsustas sobiwa direktori kandidaadi puudusel määrata direktori asetäitjaks sama kooli matemaatika õpetaja prl Elsa Kask.

Põllumajanduslikke ääremaid alewil pole üldse. Tööpuuduse wastu wõitlemiseks on Tallinna riigiwalitsuse korralduse loodud eriline komitee. Wiimane on leidnud tarwilikuks Saksamaa eeskujul paigutada osa töötuid linnade ja alewite ääremaadele, luues sinna wastawaid aiamajanduslikke üksusi ja kõrwaltöö kohte. Selleks saadeti omawalitsustele laiali sellekohased küsimuslehed. Selle wõimaluse käsitamisel Jõhwi alewis selgus, et töötuid on siin küll, mis aga puuduwad, on põllumajanduslikud ääremaad. Mis olid, need wõeti põllutööministeeriumi poolt läinud aastal ära. Hoonestamata maa-alana seisab alewi administratiiw-piires küll alewi karjamaa kuid seal midagi ette wõtta on rahapuudusel wõimata, samuti wäljaspool adm.-piire asuwal wäikesel heinamaatükil.

Rahwahääletuse materjal laiali kantud. 27. sk. oli alewi hääleõiguslikkudele kodanikkudele laiali kantud nimelised tunnistused ja hääletamise sedelid. Registri järgi on Jõhwi alewis praegu 1333 hääleõiguslikku kodanikku.

Toila teeb alewi tühjaks. Läinud pühapäewal peeti Toilas furnuaiapüha ja siis olid kõik liikumiswahendid Jõhwis, alates hobustega ja ratastega, lõpetades autodega, Toila sõiduks mängu pandud. Alewis wõis olla wast ainult kümnendik elanikearwust. Samasugust wäljarändamist on eeldada ka eelolewal pühapäewal, 31., kuna sel päewal on Toilas laulupidu, kohalikkude seltsside juubelid ning Jõhwi ühisgümnaasiumi wilistlaskogu ja noorsoo organisatsioonide kokkutulekud.

Pärlist ja pritsivankrist.

On olemas filmapilke, kus kallihinnalisi pärle leidub prügihunnikus, mida meie kodulind kukk meeleldi wiletsa odratera wastu wahetaks.

Ja need Woka wärsked pärlid, millest „kodukaunistaja" kirjutab, on ometi kord prügihunnikust wälja siblitud ja wastawale kohale paigutatud.

Tunnen neid kõiki nii lähedalt ja sellest siis ka see heameel, et iga mees on oma õige „koha" saanud.

Ainult täiendust, weidikene täiendust tahan „kodukauntstaja" kirjeldusele itsada, lootes, et siis kodu „kaunim" wälja näeb.

Olgu kõigepealt sellest Woka asunduse „wängest" mehest, kes wiimastel riigikogu walimistel olla tarwitanud noorsooühingu tuletõrje haru pritsiwankert erakonnale häälte kogumiseks. „Kodukaunistaja" nimetab teda tuulelipuks ja imestab tolle mehe poliitilise meelsuse üle, kes 4—5 aastat tagasi olnud äärmine sots, siis asunik ja nüüd wäga energiline põllumeeste kogude „liider".

Waadage, noorhärra, poliitilises mõttes ei ole siin wähematki imestamisewäärset.

Nii omawahel öelda, see mees olla weel praegugi äärmine sots ja weel enamgi, olla „üleäärе" läinud!

Tema, kuulda saades, et kogud ja koondus kawadseta riigikokku wiia „51", kaubelnudki rühmalt selle wiiekümne esimese koha omale, tingimustel, et ise kõik hääled kogub.

Mil wiisil noorsooühingu pritsiwankerist selle „häbemata" kätte juhtus, sellest ei tea mina ja sellest waikib ka „Kodukaunistaja". Üks hää tutaw ütles minule, (tema olla ka selle tuletõrje haru liige) et nimetud tuletõrje haru pidanud suwiste pühal „pritsi" harjutust. Wanker olnud aga „kuiw" ja pritsiharjutusest ei olla asja saanud. Siis asutudki wankert määrima.

Wankri määreks tarwitatud „wabariigi aalget", mis aga meeskonna „keelemäärekс" muutunud ja siis ollagi kokkulepe wankri saamiseks saawutud. Kui tuttawa juttu uskuda, siis ei olegi see „suurpärl" kuigi suur. Mis wiga wankert saada, kui on selleks meeskonna nõusolek! Kohapealsete poliitikute ennustuste järele ei saawat see tuulelipp kunagi esikandidaadiks, sest kogud ja koondus ei saa kunagi „51" ja noorsooühingu tuletõrje haru on ka oma pritsiwankert hakanud trükimustaga „määrima"!?

Nii siis teie, ümbruskonna kodanikud, wõite omad pääd rahulikult padjule panna, — jumal on teie palwet kuulnud.

„Mittepärl".

Saksamaa walimispalawikus

Hitlerlased loodawad suurt wõitu.

Berliin, 8. juulil. Saksa riigipäewawalimisteni on weel kõigest kaks päewa. Mida lähemal walimised, seda kiiremas tempos arendawad wõistlejad erakonnad oma kihutustööd. Igal pool on wälja kleebitud mitmewärwilised walimisplakatid. Ka lennukeilt pillutakse suurel hulgal alla lendlehti. Iga erakond kasutab kõiki wõimalikke abinõusid, et wõita endale walijaid. Kõige suuremad kihutustöö arendajad on hitlerlased, sotsiaaldemokraadid ja kommunistid.

Poliitikategelased ja ajakirjanikud teewad kõige mitmekesisemaid **ennustusi walimistulemuste kohta.** Kuid ühes punktis peaaegu kõik on ühel arwamisel, nimelt selles, et wäikesed erakonnad pühitakse peaaegu ära. Ent hitlerlaste wäljawadete kohta ühelt poolt ning sotsiaaldemokraatide ja kommunistide wäljawaadete kohta teiselt poolt lähewad arwamised wäga lahku.

Rahwussotsialistid ise usuwad, et nemad saawad uuel riigipäewal 270—280

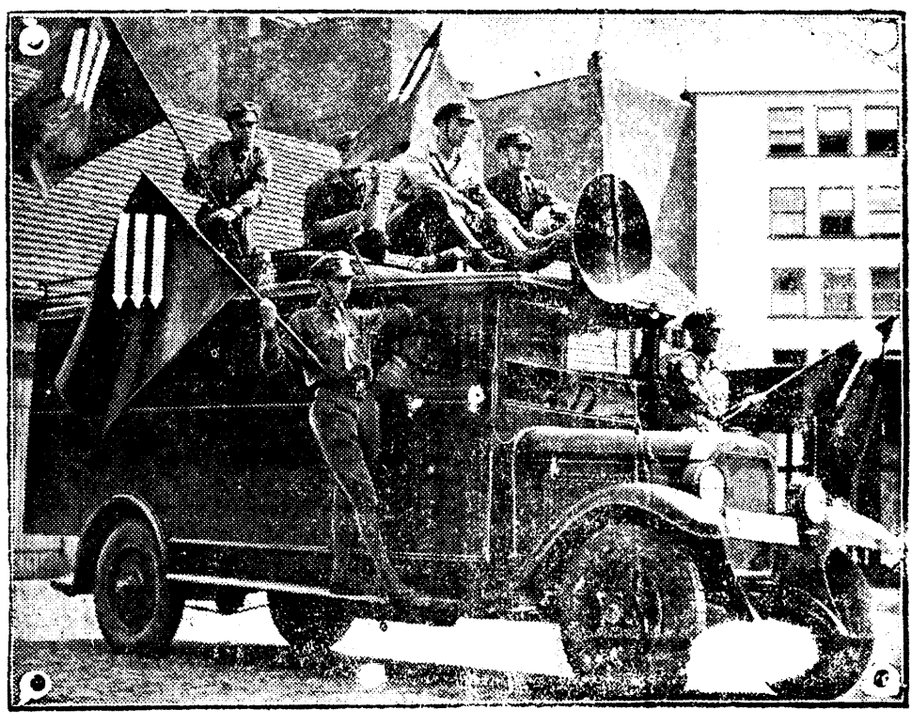

Vastu valimistele.

Saksamaa sammub vastu riigipäeva valimistele. Kihutustöö on täiel hool juba käimas. Pildil on „Raudse väerinna" kihutusauto, millisest valjuhääldajaga peetakse valijatele vabariiklaste valimiskõnesid ja levitatakse loosungeid.

Maja, mis seisis kahe valla valitsemise all.

Jõhwi endine mõisnik protsessib majaplatsi pärast.

Jõhwi alewi ja wana raudteejaama wahel maantee ääres asub Eduard Seelandi pärisjate elumaja. Wiimane osub endisel Jõhwi mõisa maal, nagu suurem osa alewistki kuulus maa-ala poolest mõisale. Kuid selle majaga ja majaplatsiga oli kuni 1930. aastani, mil ta lõpulikult arwati Jõhwi alewi alla, niisugune ebaharilik olukord, et administratiiwselt pidasid teda mõlemad, nii Jõhwi alew, kui ka Jõhwi wald, omaks. Selle tagajärjel on majapidajatel olnud küllalt sekeldusi, koguni kahekordseid makse on makstud. See „kahewalla walitsemine" oleks 1930. a. otsusega unustusse waibunud, kui mitte poleks Jõhwi endiste mõisaomanikkude wolinik ja kaasomanik Maurice Cirard de Soucanton seda maja ühes majaplatsiga tagasi nõudma hakanud. Nimelt antakse ehituste alla wõetud ja maaseaduse jõusseastumise ajal alewi administratiiw-piirides olnud maad endistele omanikkudele tagasi.

Sellest tõusiski tagantjärele iäiel kujul esile küsimus, kelle piirides Seeland õieti oli. Wäga kindlat tõendust ei tea ka alewiwalitsus anda, waid seletas, et alewi piirid olnud maaseaduse maksmahakkamisel kinnitamata. Sellest wõiks järeldada, et see maa, nagu suurem osa mõisamaid, olid walla all. Selle põhjal riigimaade amet lükkas mõisnikkude nõudmised tagasi. Wiimased kaebasid aga edasi riigikohtusse. Riigikohus otsustas asja põllutööministeeriumile uueks otsustamiseks tagasi saata ja nimelt selleks, et tehtaks täpsemalt kindlaks, kes oli administratiiwselt maa peremees. Ja siin tulewad jälle kahesugused tulemused: 1919. a. wõisid Seelandid osa alewinõukogu walimistest, kuid maksid adrasajandiku maksu Jõhwi mõisa kaudu wallawalitsusele, nagu alalhoidunud kwiitungitest näha. Sellega on küsimus weel segasem kui alul. Asja peab nüüd jälle riigimaade amet lahendama.

Kuumuslaine ei rauge.

Tartu meteoroloogia observatoorium on hankinud teateid praeguse kuumuselaine kohta, mis juba mõnda aega meid wallutamas. Nagu selgub, on kuumuselaine wallutanud kogu Ida-Euroopa ja ulatab üle Eesti weel Ida-Rootsi. Põhja-Eestis märgiti neil päewil warjus 40 kraadi C. järele ja päikese paistel isegi 50 kraadi. Kestwa põua ja suure kuumuse tõttu on päris weerohked tiigid kuiwaks jäänud ja jõed nirisewad weel waewaliselt, kaewud on weest tühjad.

Meteoroloogia observatooriumi teadete järele ei ole weel loota niipea kergendust kuumadele ilmadele. Waheset sagenew äike wõib natuke õhku jahutada.

Tänawune suwi oma põua ja kuumuse poolest on umbes sarnane 1914. aasta suwele.

Muudatusi Narva kaitsepolitseis.

Narwa kaitsepolitsei aatkomissar Karl Jermann wabastati omal palwel ametist alates 15. augustist s. a. Kes saab uueks abikomissariks, pole weel selgunud.

Autoõnnetuse ohver suri.

Läinud pühapäewal Narwas, Posti tänawal auto alla jäänud wanake Mihkel Andrese p. Löhmus suri linnahaiglas saadud wigastuste kätte kolmapäewal kell 1/24 p l. M. Löhmus oli 75 aastat wana, lesk ja elas wiimasel ajal Madise tän. nr. 10.

Wabadussõjalaste päew Pärnus lükati edasi.

Wabadussõjalaste päew Pärnus pidi olema 7. augustil, kuid et samal ajal on Jakobis suurejooneline maomalewa aastapäew, siis on wabadussõjalased oma kogunemise lükanud edasi 14. augustile

P. Juhnovskit karistati.

Kohus mõistis talle 3 kuud tingimust.

Narwa wene krediitühisuse raamatupidaja Peeter Juhnowski rahakõrwaldamise asi oli läinud kolmapäewal Narwa rahukohtus harutusel. Asja harutasi 2. jsk. rahukohtunik Kallismaa. Protsess peeti rahukohtu kabinetis ja kestis waewalt 20 minutit. Kaebealune P. Juhnowski tunnistas end puhtsüdamliselt pangale kuuluwa 500 kr. kõrwaldamises süüdi, kuid keeldus andmast seletust, milleks ta kulutanud selle summa.

Wene krediitühisuse esinda G Rumjantsew esitas tsiwiilnõudmise kõrwaldatud rahasumma suuruses. kuid kohus keeldus rahuldamast tema nõudmist, kuna see oli esitatud liig hilja.

Wiimases sõnas P. Juhnowski palus kergemat karistust ja andis lubaduse, et ta esimesel wõimalusel omastatud summa pangale tasub.

Kohus, arwesse wõttes, et kaebealuse kuritegu oli esmakordne, mõistis P. Juhnowski tingimust 3 kuuks wangi.

Peale kohtuprotsessi P Juhnowski wabastati kohe wahi alt.

Karikamängude tsüklis

V.S.R. — Kreenholmi N.M.K.Ü. 6:3 (2:1)

Wäikemajaomanikkude wõit tuli enamikule ootamatult. Waremalt esinemistel on selle meeskonna mängijad küll kaunis taiplikku palliläsitust näidanud üksikult, kuid meeskond terwikuna on jätnud seniajoni õige ebamäärase mulje. 26. juulil pakutud partii seewastu oli kõigiti rahuldaw.

Kreenholmi NMKÜ sammudes seewastu wõiduteed nõrgemate wastaste üle oli seekordset wastast kahjuks alahinnanud, millist nähet noores meeskonnas tuleb wäga mittesoowitamaks pidada. Midagi ei ole jalgpallis nii halwaw kui wastase alahindamine.

Märkimiswäärne on saawutatud wärawate järjekord. 1. poolaeg lõpeb 2:0 WSR kasuks täiesti teenitult. Teiselpoolajal alustab NMKÜ meeskond tugewat surumist ja saawutab järjest kolm wärawat, seis on juba 3:2 matschi kaotajate eduks, kuid WSR mängijad, tiiwustatud pealtwaatajaskonna ergutustest, haarawad uuesti initsiatiiwi ja wõidawad 6:3. Kohtunikuna toimis Narwas esmakordselt Luur, kes wäljaarwatud üksikud puudused, serweeris igati meeldiwa wilepartii.

Lugege „Alutaguse Elu"

Walitsuse deklaratsioon.

Ka Einbundi esimesel walitsusel ei olnud õnneks, nagu eelkäijalgi astuda maa juhtimise etteotsa lahedates oludes.

Majanduslik kriis ülemaailmlikus ulatuses, samuti ka Eesti olude eriilises seisukorras, on toonud maale ennekuulmata raskusi: rängalt on puudutatud kriisist kõik meie majandusalad.

Saaduste walmistamise ja müügi tagasiminek, ebakorrapärane rahaliikumine on asetanud halba seisukorda kõik meie rahwakihid: tööandjad, majapidajad ja palgatöölised.

Kõikjal tundub praegu suur rahapuudus ja töötõimaluste ränk tagasiminek on järske kitsendusi toonud meie elukorda.

Selles olukorras tuli uuel walitsusel asuda riigi elu juhtimisele.

Selles olukorras tingitud on ka walitsuse lähem töökawa, mille esitas läinud teisipäeval noor riigiwanem rahwaesindusele.

Kuigi seekordse walitsuse deklaratsioon ei eritle üksikasjalikult olukorda, waid piirdub enam walitsemise töö suuna näitamisega, peab ometi awameelselt ütlema, et ettekantud deklaratsioonis leidub rohkelt uusi ja tüsedaid mõtteid, mis kiires korras elluwiimist tõsiselt wääriwad. See aga ei sõltu üksi walitsuse wõimuses, waid oleneb suurel määral rahwaesindusest ja awalikust arwamisest, ajakirjanduse koostööst wabariigi walitsusega, nagu seda kriipsutas alla deklaratsiooni esildamise puhul riigiwanem K. Einbund. Et ära hoida majanduskriisi ähwardawaid tagajärgi ja tuua majanduslikku surutisse wõimalikku kergendust, peab walitsus majanduspoliitilistes küsimustes muidugi suurt aktiiwsust awaldama.

Riigiwanem K. Einbundi esimesele krooni aktsioonile on nüüd nagu loomulikuks järeldukseks riigi rahanduse hoidmine kindlana, lähtudes seisukohast, et rahanduse kindlustamise aluseks on terwe ning wõistluswõimeline majandus ja et kroon oleks püsiwaks maksuwahendiks.

Wast nädalapäewad tagasi hoolimatust usalduse kõigutamisest krooni wastu on nüüd just usalduse jalule seadmine Eesti rahanduse wastu saanud K. Einbundi walitsuse deklaratsiooni peajuhtlauseks.

Esmakordselt leidub deklaratsioonis ka eriosa piirimaade kosta, kus walitsus tahab luua tingimusi, et piiriäärsed rahwad tunneksid endid terwikuna ühises Eesti riiklikus, majanduslikus ja riigirahwuslikus elus.

Majanduslику rinde kõrwal näib meie riiklikus siseelus wast sama laia ja tähtsa rinde kujundawat meie sisepoliitiline elu.

Põhiseadusliku korra wastu on ju wiimasel ajal koguni jõudude kujundamisele asutud.

Wolitsus tahab siin kõik jõud kasutada julgeoleku ja korra kindlustamiseks põhiseaduse waimus.

Ja siin on loota walitsuselt eriliselt kõwa kätt, kui silmas pidada, et siseministri kohal asub praeguse põhiseaduse isa A. Anderkopp. Eriliselt tähelepanu wääriw oli riigiwanem K. Einbundi suusõnaline lisandus deklaratsioonile, kus riigiwanem käsitas tarwilikku rewisjoni meie poliitilise wõistluse wiisides.

Meil on kibedat nurinat kõikjal kuulda ja tõsi on, et meie parteid oma wõistlus-taktikaga, mis mitte alati ei seisa riikliku mõtlemise kõrgusel, on palju rahulolematuseks kaasa aidanud. Kui tahetakse poliitilise aususe prestiisi päästa, siis on küll wiimane aeg meie erakondadel mõelda ka ülitarwilikule wastutustundele.

Miks peab lai rahwamass ja iga üksik kodanik riiklikus wastutustundes mõtlema ja tegutsema kui rahwa esindajad otse walimatute abinõudega oma parteihuwilisi sihte taotlewad.

Toila — ilurännaku Mekka.

Toila! Juba see ainus sõna manab meis kujutelma ilupaigast, kuhu loodus heldel käel on puistanud ande oma küllusesarwest. Ja nii see peabki olema, sest Toila ja Toila ümbrus kuulub kaunimate ja omapärasemate paikade hulka kogu Eestis. Kes kord on käinud Toilas, kõndinud Pühajõe looklewail kallastel, läbi matkanud Toila luulelise ümbruse, see on toonud sealt kaasa kaunimaid mälestusi ja jaganud oma maimustust weel teistelegi. Toilast ei tüdineta, sinna minnakse ikka uuesti ja uuesti, — see on juba kord nii. Ei ole liialdus öelda, et wirumaalastile on Toila kujunenud ilurännaku Mekkaks. See ei olegi nagu kõige wirumaalane, kes ei ole weel Toilas ära käinud, kõndinud tema põlises, üle Eesti toredamas pargis, tiheda metsaga palistatud mäeweergudel, orgudes ja kõrgel merekaldal!

Mingem Toila ilupäevile!

30. ja 31. juuli on Toila pidu- ja laulupäevad.

Kolm auväärt juubilari, kes ootavad külalisi.

Laulupäevast võtab osa üle 750 tegelase, — 600 lauljat ja 150 muusikameest. — Toila põline park, Pühajõgi ja merekallas ootavad tuhandeid külalisi. — Kolm juubilari — 70-aastane laulukoor, 65-aastane muusikakoor, 50-aastane maateater, esimene Eestis.

Toila loodus, ilukõllane ja luuleline, wõimeline manama inimsüdamesse päikesepaistet ja elurõõmu, on suuresti mõjutanud just toilalaste hingelaadi, ergutanud ja wirgutanud nende waimu ning tegutsemisindu. Siin ei ole kunagi olnud norutajaid, siin on alati rühitud edasi, rõõmsasti ja lootusrikkalt. Just siin, ilukõllases Toilas, on taotletud waimseid sihte, on toodud suuri ohwreid ilualtarile. Kuidas siis muidu seletada seda, et just Toilas on loodud meie esimene maateater, on asutatud laulukoor ja muusikakoor, millel juba üle poolesaja aasta seljataga! Seitse aastakümmet tagasi on Toila süüdanud heledasti tungla kultuuritööl ja see tungal põleb ikka weel edasi, walgustades teed kõrgemate, waimsete wäärtuste poole!

30. ja 31. juulil waatab edasirühkija ja edasipüüdja Toila „üle õla" tagasi — minewiku rõõmu- ja walupäewadele, tehtud tööle ja käidud teele. Need päewad on elurõõmsa ja tüjutõllase Toila pidupäewad — kolmekordse juubeli päewad. Toila seltsielu kolm sammast — maateater, laulukoor ja muusikakoor pühitsewad oma juubeleid: maateater 50 a., muusikakoor 65 a. ja laulukoor 70 a. juubelit. Haruldased pidupäewad, millele elab kaasa kogu Wirumaa, millele tuleb rohkesti külalisi ka mujalt, üle Eesti, ja millised kujunewad Toila, meie erksama ja kultuursema maanurga aupäewiks.

Pühapäewal, Toila laulupäewal, kajab põline Toila park lauluhelinaist, mille kõla kandub kaugele, üle kogu Wirumaa, — tuhanded kuulajad hoolitsewad selle eest!

Pidustuste kawa.

Pidustused algawad laupäewal, 30. juulil teatrijuubeliga. Pidulikul aktusel esineb kõnega haridusliidu instr. G. Puu. Järgnewad muusikalised ettekanded: tsellol — K. Walfried, wiiulil — Pihlapuu j. t. Päewanaelaks on „Säärane mult", näidend, millega 50 aastat tagasi awati Toila teater.

Pühapäewal, 31. juulil on laulupäew Toila pargis. Tegelasi on laulupäewal üle 750: 6 pasunakoori 150 mängijaga ja 17 laulukoori 600 lauljaga. Peakõne peab adm. J. Pitka. Üldkoore juhatawad Peeter Weewo ja Kalju Otto, pasunakoore K. Walfried. Õhtul wabaõhu etendus „Parwepoisid" K. Otto lawastusel.

Tükike meie kultuurajaloost.

Toila seltsielu aastakümneid tagasi.

Laulukoor Toilasse asutati aastat 70 tagasi. Mõtte algatajaks oli taluperemees Abram Siimon, kes käis wankriga esimesel eesti laulupeol ja sai seal selleks õhutust. Laulukooris oli sellal 12 lauljat.

Aastat 2—3 hiljem Woka mõisa omanik von Wilkeni poolt Toila asutatud kooli tuli õpetajaks Walgast Zimse seminari kaswandik Hans Glass, kelle algatusel ja kaasabil pandi rahad kotku — „pillide ostmiseks", ja 1867. a. sõideti hobustega Tartu — muusikariistu ostma.

Samal talwel algas pasunakoor tegewust, esinedes kontsertidega isegi kaugemal kodukohast: Jõisakus, Jõhwis ja mujal, käies ka mängimas Wirumaa mõisates suurematel pidudel. 31. a. tagasi wõrsus koorist muusikaselts, mille pasunakoor on praegu 25-liikmeline, kuna segakooris on lauljaid 35.

Toila maateater

ehitati pea täpselt 50 a. tagasi (12. juulil w. k. järele). Esimene teatrimaja ehitati talgutega, Hans Glassi õhutusel ja algatusel; ehitusest wõttis osa terwe küla. See teatrimaja põles maha 1901. a. ja samal aastal ehitas A. Siimon omal käel selle asemele uue, kiwist hoone.

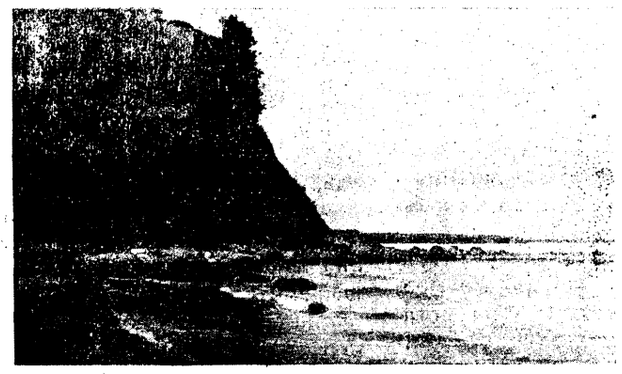

Udria rand (ülal).

Päite Ukuoja (paremal).

VESTE

Taavet Sinderbu suvituskirju.

Perekonnaasjad kuurordis.

1. Tornaado.

Kuskil Alpides wõi teises maakera osas möllab wahel hirmus torm. See torm — tornaado, häwitab kõik, mis ette juhtub ja teeb põhjalikku lagastamistööd, nii nagu mõni meie minister metsades. Niisugune tornaado tuli minulgi üle elada ühel õhtul oma suwikambris, sel ilusal ajal, kui Knude oma soldatitega plaashil päikeseloojangul puhkinstrumentaal-wahendite abil jalutajaid wõlus.

Asi seisis nimelt selles, et peale põhjalikku julguse ja hoowõtmist, milleks moraalselt kaasa aitas sõber Samuel Butterbleks, hakkasin Matildet noomima wõõraste meesterahwastega filtreerimise pärast. Asi läks päris müdinaks, ja omawahel öeldud, kui mul poleks olnud peas pisikest krihwi, siis oleks asi kähku kujunenud minu kahjuks, aga seekord pidasin wastu nagu mees peab pidama ja nii siis meie tornaadokeskustelu areneski:

Mina: Sul on wist üsna lõbus siin Jõesuus härradega pimedates parkides filtreerida ja „boheemlaste-partnjõõridega" tennist mängida.

Tema: Kellega ma pimedas pargis olen olnud? Ja kas kuurordis ka ei wõi wabalt inimese moodi elada, naine peab wist sinu sabas mööda kõrtse tilkuma..

Mina: (ärritudes) Wabamalt! Minu „siniseid", jah, sa tarwitad selleks, et igasugu Haffenbüksidega ringi lasta. Homme päew sõidame minema.

Tema: (wabisewi huuli) Mis teha, kui oma mees on tossuke. Natuke peab ju end lõbustama.

Mina: (ägedalt). Siis mine oma pärdikpüksidega kus seda ja teist. Ime, et sa minu asemel temaga ei abiellunud.

Tema: (trotsiwalt) Wõib-olla oleks jah parem olnud temaga abielluda kui sinusugusega, kuid alluwas wahekorras ei saa riigiteenija abielluda.

Mina: (iroonilisel) Wõi alluwas wahekorras! Aga teise mehe naisena wõid küll wahekorras olla, alluwas ja ülenewas. Kurat!

Tema: (hüsteerikas). Taawet!

Mina: Sarwi ma ei lase kaswatada, nagu siin Jõesuus moodi läinud. Wali: kas mina wõi tema!

Tema: (ärdalt). Aga, Taawet, ma pole Haffenbüksiga rohkem koos olnud kui tennismängudel.

Mina: Mul pole waja temaga üldse koos olla. Tennismängudel olgu tänasest peale kriips peal!

*

Torm lõppes jälle leppimisega. Ja et wõistlejaile mitte alla jääda, wiisin oma Matilde õhtul kursaali kabareele.

2. Matilde saleduskuur ja rannakuninganna walimine.

Mu teinepool Matilde—kui lubatakse intiimselt kratuleerida ehk tutwustada, kuulub inimeste hulka, keda wiisakalt nimetatakse mitte just saledaks, aga lihtrahwakeeles tümikaks (pardon!)

Nüüd on kole kuumad ilmad ja see paneb raswa ja higi woolama ning teeb inimesed hirmus saledaks. Mina, nagu ma kleenuke olen — püüan siis pidada mõõdukust, et sedagi raswakest, mis mõnes luuuurdes niriseb, alles hoida, sest Issand seda teab, rasked ajad on meil— riigiametnikel alles ees. Aga Matilde on selles suhtes eesõigustatud seisukorras ehk seisundis, tema ewib enda keres raswa nii nägu geograafia teaduse järele kaamel naha all wett, tagawaraks tükiks ajaks.

Temal raswakest juba jatkub ka halwemateks aegadeks. Kõiki neid sugemeid kokku wõttes on siis arusaadaw Matilde innukas endasulatamine päikese käes, sest tema oma haige südamega ei suuda tõesti kannatada igale naisterahwale hirmutawat sõna: „paks"! Aga rekordiliseks muutus Matildel oma ihu eest hoolitsemine äkki wiimasel nädalal. Tema saleduse eest ja raswa wastu wõitlemine muutus otse hirmsaks ja ega walitud wahendeid selle lahjendamisetöö sooritamiseks Tema higistas päewad läbi, tegi igasugu „sporti" rannal ja unustas söömise hoopis ära. Mina lõpuks arusaamatuses räägin, et armas abikaasa, peaksid wist Ferratoli wõi mõnd muud ainet sisse toimetama, et saaksid sööglisu ja kõht hakkaks funktsioneerima.

Tema sellepeale lõbusa meelega wastu (meie wahekord oli juba mitu päewa päris hea): ära sa, Taawet, muretse midagi, mina teen saleduskuuri ja kõik need komplikatsioonilised wõtted (Matilde oskab wäga ilusti rääkida!) on tingitud saleda joone moodsutest meetoditest.

— Noh, sa wõid ju wõtta saleduskuuri wõi saledusfara wõi saledusküüni, mida ise tahad ja söömise wõid täiesti maha jätta, kui see sinu lugupeetud soow on, aga keksimine rannas ja igawene praadimine liiwas jäta küll järele, niiwiisi teed mulle häbi ja suur kuumus wõib sulatada su ajud sassi, ja rääkisin nõnna edasi talle weel pika jutu maha. Tema muidugi selle peale wihastas, nuttis puhta ninarätiku märjaks, tahtis simuleerida hüsteerikat ja muud, nii nagu moodsa naise igapäewased knihwid kõik on, kuni lõpuks asi likwideerus lihtüleminekuwormeliga, see tähendab, meie parafeerisime lepingu, et üks teise sisemiste asjade hulka ei sega, kui see ei käi kõlbluse ja ebielurahwa moraali wastu.

Nii ajakene weeres edasi, kuni ühel heal päewal, kui ma parajasti Sebedeuse raioonis pleekisin, siirdub minu juurde üle hulga aja Samuel Butterbleks. Selle jällenägemise rõõmu peale, mis meist hoowas, otsustasime mõlemad üksmeelselt teha wäikesed stribitskid kastinos. Selle suwatsuse järele me ka siis tegutsesime.

Istume õllepottide taga, seal Samuel äkki õiendab üle laua: „Tead, Taawet, täna on kuursaalis rannakuninganna walimine. Läheme kah?!

Mõtlesin, mida nüüd selle kohta wastata (ei tea ju, mis Matilde ütleb), aga pea läheb märjukesest ikka soojemaks ja ütlen siis Samuelile: Läheme pealegi!

Pärast kogu kodutee mõtlen, et kuidas nüüd oma lubadust kergemini läbi wiia. Kõigepealt tuleb küll Matildega selles suhtes asjad selgeks klaarida. Kodus, näen, Matildel on endaga jälle kole kiire, masseerib ja puuderdab ennast, lokib juukseid ja triigib kostüüme. Küsin siis ettewaatlikult, et kas läheme õhtul õige muusikale ka wõi. „Mine, kui tahad", ütleb Matilde, „minul pole aega, pean sõbrannade juurde minema..." ja seletab siis, edasi misugune naiste oleng seal kuski olemat. „Pole aega, siis pole aega", mõtlen ja hakkan ennast kah trikki lööma. Waewalt olen enese ordnungisse saanud, kui waatan, et aeg käes minna. Lasen Matilde, kes on üleslöödud ja hakkamas, enne minna, et mine tea, pärast uurib järele, kuhu ma lähen.

No oli taewaisa rahwast sigitanud kuursaali. Waewu leidsime Samueliga weel ühes nurgas pisikese lauakese, kuhu laweerisime endid istuma. Aga eks juhtunud nõndawiisi, et kõrwallauas istus üks schmukkilöödud daam, preili ikka wist, ja see sinder hakkas mulle silmi tegema. Pilgutas silmi, wahtis lakke ja märistas ripsmeid, nii et mul keha läks päris kuumaks Nõnda ikka asi arenes ja korraga waatan: preili tõuseb üles ja tüürib otse meie laua suunas ning ütleb mulle, et härra, teie olete nõnda üksi, kas meie teeks üks tants. Mina pole oma elus rohkem tantsinud kui wahest walu pärast, aga daami ees ei tahtnud häbisse ka jääda, pealegi oli parajasti rumba, seda wõib igaüks omamoodi nõksutada, wõtsin südame rindu ja läksin.

Rahwast oli minu õnneks tantsimas palju, et tehnikat polnud üldse wajagi, klõnks ühele, klõnks teisele poole... aga kolmas klõnks läks ühe isanda warwastele. „Wabandage", ütles see puudutatud saks, kui olin parajasti tantsuhoos, „need warbad, mille otsas teie puhwerdate, kuuluwad mulle" „Wäga rõõmustav", ütlesin mina, „olen asjaarmastaja ega ole weel talent suure kogu hulgas tantsima". „Igawene saabas niisugune", hirnus üks korraga seltsataga, „müttab kui mõni autohter". Sain aru, et wõin ennast daami silmis teiste warwaste sõtkumisega blameerida ja sellepärast wäikese sikerdamise järele katsusin organiseerida end ühes partneriga laua juurde tagasi. Seal tellisime Samueliga kõwad joogid wälja ja tegime uhke tuju.

Daam wiis mind weel paar korda sikerdama, aga peale selle, kui olin tantsuseltskonna üldise interditi alla sattunud, sokutasin oma partneri kohustused Samuelile üle. —

Warsti tuli siis iluduswalimine, kutsuti wõistlejad wälja ja teatati jury koos-

(Järg 4-dal leheküljel.)

Suvekaunitarid läbi lillesaju ja üle lillede troonile.

Juuli — hooaja haritipp. — N.-Jõesuu kuurhoone mugawaks suwikoduks kõigile supelkülalistele. — „Walge maja“ üllatab meelelahutuse küllusefarwega.

Kaunimate pyjamade kandjate õhtu.

Juuli — selle põhjamaise lühisuwe „päris“-suwituskuu hakust peale iga päew tähendab suwitajate arwu tabelil tõusu: 1500—2000—2500—3000. Praegu suwitajaid on alewivalitsuse andmeil 3600 (või pisut üle) Hea suwi juuli lõpupäewiga täidab ka puuduwa osa neljandast tuhandest (või annab üleküllagi). See kõik omakorda tingib

hooaja haritipu juulis

— rannal ja ka N.-Jõesuu Seltskondlikus Majas — kuurhoones. Suwituselu tuiksoon pulseerib siis elurõõmsamalt ja terasemalt kui enne juuli wõi pärast juuli.

N.-Jõesuu kuurhoone,

Eesti suwituskohtade toredaim suwilõõs, mis tänawu kujunenud külalislahkeks koduks ja meelelahutusepaigaks supelwõõrastele.

*

Mister Waldow,

N.-Jõesuu kuurhoone ja poolesaja-pealise palgalise wäe peaschef, ise ees ja taga iga asja eest hoolitsemas, et külalislahkusega kõigi suwewõõraste südameid kuurhoonele wõita.

Praegu on ka N.-Jõesuu „Walges Majas“ kuurhoones — hooaja tipp. Seda kroonib tawaliselt — nagu nüüd on suurmoeks

suwisesooni kaunitari ja näitsikute, walimine.

Mitusada suwitajat wõttis sellest walimisest läinud esmaspäewal innukalt osa ja kuursaalis oli wist kõige tuukülasemaid õhtuid. Aga see heatuju jatkub üsna kindlasti weel reedel, millal on nägusa wäljawalitu — tallinlanna Irene Salmi ja tema kenade näitsikute — narwalanna Leontine Wäärі ja tallinlanna Tamara Kreisleri — austamine kroonimise ja kingituste üleandmise näol. See sünnib kõigiti „kroonitud peade“ kohase tseremooniaga. Suwikaunitar astub troonile kõrwulukustawate kiidu- ja austusamalduste saatel

läbi lillesaju ja üle lillede.

Kroonimistalituse sooritab estoonlane Paul Pinna, samuti õnnitlemise kinkide näol.

*

Konferansjee Paul Pinna,

supelwõõraste üldine lemmik, teeb sissejuhatusi eeskawale ja lõpusõnu eeskawale, ikka mõnusa huumoriga, kroonib suwekuningannasid ja suweprintse ja ajab üldse sääraseid asju, kus Paul Pinna huumorimeel on asendamatu

Üldse — üsna wõõrast ja ebakodusest kuurhoonest selle uue pidaja Waldowi oskawal ja energilisel juhtimisel lühikese ajaga on saanud

mugaw suwikodu kõigile supelkülalistele.

Igal õhtul kabaree, mis üsna leidlikult sisustatud, wiis korda nädalas kella-wiietee, kord nädalas lastepidu — ja ikka rohkelt heatujulisi külalisi. See tõendab poolehoidu, rahulolekut, heakskiitmist. Jood wõi klaasi morssigi ainult ja lähed — ikka saadab sind tundmine

suurest külalislahkusest ja teenistuswalmisolekust.

Ei ole wahetegemist. Nii ei ole ime, kui külastad seda toredat suwelõõsi, millega N.-Jõesuu tõepoolest wõib uhkeldada, teistki korda ja rohkem.

3600 omamaalast, 300 wälissuwitajat.

Nõnda on tänawu. Arwud kõnelewad ka siin selget keelt: sisemaa suwitaja domineerib ja kannab, wälissuwitaja teeb wälja wäikese murdosa. Mis niisuguse wahekorra juures tähendab suur läbikäik kuurhoonele, on igale ärilisele taibule selge. Siin peitub ka kuurhoone edu saladus kõhonemine uutele oludele.

Head muusikat, head eeskawa, head teenimist — wähese raha eest:

siit on pärit kuurhoone tänawune populaarsus. Suwitajaspere tasub kõike seda omapoolse heatahtliku suhtumisega.

*

Soomlasi tänawu ei ole. Ka tartlasi mitte. Lähetagune on nüüd „märg maa“ ja rahakurss seal madal. Tartlased, kes waremail suwedel sooritasid autobustega peaaegu iga nädal oma nädala-lõpuwäljasõidu N.-Jõesuhu, lepiwad kitsa aja tõttu nähtawasti Elwaga. Aga Rootsist on seewastu rahwast rohkem ja Narwast ka. Ennemalt Narwast nii rohkelt külalisi kuurhoones pole käinud kui tänawu.

*

Meelelahutuse pakkumiselt

N.-Jõesuu kuurhoone näib olewat lausa wäsimatu. Kujutatagu, mis kõik weel ei seisa „päewakorras“, peale suwekaunitaride kroonimise:

suweprintsi walimine,

kaunimate pyjamade kandjate õhtu, parimate tango, inglise walsi ja fokstroti paaride konkurss, tualetide wõistlus! Jne., jne. Paul Pinna loodab siis weel rahwamurdu oma lõbusale tuluõhtule, orkestrimehed samuti. Eeskawa-osa tuleb täiendama lähemail päewil tantsijapaar Lundman — Merkulowa Tallinnast.

Aga juuli ei tähenda ju asjata hooaja tippu. Ning kuurhoone on supelelu barometeer.

Reklaamijuht Annipajo,

wäledaim mees oma aial, dekoreerib kuursaali, korraldab kabareed, nii et ta rahuldaks kõiki, ja ajab weel mustkuat muud asja.

Narwa-Jõesuus 3601 suwitajat.

Suwitajate arw Narwa-Jõesuus suureneb päew-päewalt. Iga päew tuleb uusi suwitajaid juure 60 — 70. Läinud teisipäewal oli Narwa-Jõesuu alewivalitsuses registreeritud juba 3601 suwitajat Wälismaalaste arw tõuseb 300 peale. Nüüd ollakse arwamisel, et augustikuu aluks tõuseb suwitajate arw üle 4000.

Tõrwala—Narva „metsaaidaks“.

Möödunud ja käesolewal majandusaastal warustati Narwa ümbruskonda metsamaterjalidega kogusummas 15.000 tihumeetert ehk 2.200 kantsülda. Müügile on tulnud Tõrwala metsadest kõige rohkem metsamaterjale, umbes 10 000 tihumeetrit Älandatud hinnaga metsamaterjalisid on saanud maareformi teostamise määruste alusel asunikud ja uudismaa kohtadel asujad umbes 5000 tihumeetrit; taksihind on siin 10 000 krooni, kuna müügihind oli 55% madalam. Metsamajanduse edendamiseks on jagatud tasuta peamiselt okaspuu taimi, kokku umbes 30 000 taime.

Rakett-lennuk toob pöörde lennuasjandusse?

Saksa insener Tilling konstrueeris uuetüübilise rakett-lennuki, mis asjatundjate arwates tähendab pööret lennuasjanduses. Neil päewil oli uue rakett-lennuki esimene awalik start walitsuse esindajate ja ekspertide juuresolekul.

Inf. Tillingu lennuki kere seiswas asendis ei tuleta millegagi meele lennukit. Ta omab granaadi kuju, pikkusega 2,8 meetrit, on walmistatud elektro-terasest ja pannakse liikuma elektromehaani, lisel teel. Kui on tarwiline kiirus saawutatud, lennukil 2000 meetri kõrgusel awanewad automaatselt kandepinnadmis on $3^1/_2$ meetrit pikad, samuti ka stabiliseerimispinnad, mille abil reguleeritakse kõrgust. Uus rakett-lennuk wõib arendada suure kiiruse lennul ja maandumisel.

Karjakasvatajate ja karjakontrollpäev Õisus 4. ja 5. augustil.

Tänawune karjakaswatajate ja karjakontrollpäew peetakse Kontrollühisuste Liidu korraldusel 4. ja 5. augustil Õisu mõisas Wiljandimaal. Päewakorras rida karjomajandusküsimusi käsitawaid referaate wastawate eriteadlaste poolt.

Suvitajaid N.-Jõesuust.

Kunstnik Adolf Wabbe, prof. Nikolai Sternberg, prof Mihail Kurtschinsky, end. põllu- ja teedeminister August Jürman, Tschehhoslowakkia saatkonna sekretäri abikaasa Ludmilla Schröderowa, wiiulikunstnik Alfred Papmehl, helikunstnik M. Welchro, prof. Jaan Tamm, dr. Oswald Schmidt, helikunstnik Elisabeth Schütz, näitleja Nil Merjansky, mag. C. Wolmer, prof. Juhan Aawik, dirigent R. Goldschmidt, näitleja Anna Pirogow, insener F. Kangurmann, „Estoonia“ ooperi juht Johannes Kompus, tantsija Amanda Kompus, keemik W. Lebedew, rahukogu alaline liige S. Antonow, Narwa kalewiwabriku molinik Ernst Klaser, Hollandi aukonsul Pärnus J. Dorff, prof. Joh. Stamm, pro,. O. Maddison, Tallinna linnapea A. Uesson, prof. Albert Saareste, ülikooli õppejõud H. Oras, prof L. Puusepp, prof. J. Tjutrjumow, bakterioloog K. Wolmer, dr. M. Oederlin, koolitegelane R. Kleis, dotsent K. Werberg, prof. G. Landesen, kaubandusteadlane G. Põder, H. Kuusik, Poola ntaschee Eestis ja Lätis Andrei Liebich, Tschehhoslowakkia saadiku abikaasa Selma Galia, helilooja A. Läte, prof. Aa. Luüüs, E. Punase Risti esindaja J. Nyman, näitleja Tamara Kretzer, näitleja Paul Pinna, prof. M. Paris, laulja A. Rinne, näitleja A Clewer, Kreenholmi direktor Wilhelm Luther, adwokaat Arwed Schmidt, õigusteadlane F. Puusepp, õigusteadlane Krupp, notar Jimar Reiman, adwokaat Arwed Brock, wann. adw abi Marie Neumann, kohtuuurija G. Lementy, adwokaat Joonas Hermann, õigusteadlane Karl Treikelder, õigusteadlane Paul Kompus, kohtunik R. Koemets, notar J Waabel, rahukogu abisekretär J Prants, adwokaat Helmi Kaber, õigusteadlane H Soome, adwokaat R Jilk, prokuror E Grünreich, adwokaat A. Õunapuu, rahukohtunik B. Tuttelberg, adwokaat A. Leppik, wann. adw. W. Klaus, adw. R. Metslow, wann. adw. abi K. Schwartz, notar A. Siska, õigusteadlane G. Homer, rahukohtunik R Bodisco, õigusteadlane R. Goldbey, rahukohtunik K. Kallismaa, kohtu- ja siseministeeriumi nõunik Karl Matto, adwokaat S. Hansen, õigusteadlane C. Karro, notar G. Laheste, wann. adw. August Pahla, kohtupalati prokuröri abi O. Ordlik, näitleja W. Werno, kõrgema muusikakooli õpetaja Leonhard Neuman, kontsertlaulja Paul Neuman, riigikogu liige A. Kapp, kunstnik H. Mugasto, õigusteadlane P. Peterson, wiiulikunstnik A. Inglismann, Eesti Panga jaoskonna-juhataja H. Endelin, muusik Heino Romer, helilooja R. Kalbek, insener J. Zsingor, saadik Julius Seljamaa, näitleja Nadeshda Meermann-Wolkonskaja, riigikontrolli nõukogu liige A. Mei, Ed. Riismann, wann. adw. P. Pikk, adw. G. Poom, adw. H. Lewin, adw. abi P. Kuko, õigusteadl. Walter Kulli, adw. W. Härm, dotsent J. Juut, balletistuudio juhataja Gerd Negga-Olaf.

Narwas 15.875 walijat.

Kodanikud jälgiwad hoolega walijatenimekirja.

Põhiseaduse muutmise rahwahääletuseks on Narwa linnawalitsuse statistikaosakond koostanud hääleõiguslikkude kodanikkude nimekirja, mille järgi walimislehtede laialikandmine algab juba lähemail päewil. Kokkuwõetud andmete järele on Narwas 15.875 hääleõiguslikku kodanikku. Neist 1. walimisjaoskonnas (raekoda)—2.496, 2. jsk. (Tallinna mnt, end. 6. e. algkool) — 2.481, 3. (k.-s. „Wõitleja“)—4.598, 4. jsk. (Kreenholmi 7. e. algkool)—2.291, 5. jsk. (Jaanilinn, 4. e. algkool)—2.522 ja 6. jsk. (Kalewiwabriku rahwamaja)—1.487. Kaitseväelastel on oma walimisjaoskond Hermanni kindluses. Kõnesolew nimekiri on 311 walija wõrra lühem riigikogu walijate nimekirjast, mis eeskätt tuleb panna maatööle ja kuurortidesse suwitama läinud kodanikkude arwele. Nimekirja parandatakse weel enne walimisi. Statistika osakonda on wälja pandud hääleõiguslikkude kodanikkude nimekiri üldiseks waatamiseks. Kodanikud on nüüd eriti hoolsad jälgima nimekirja, kuna walimine on sunduslik ja hääletamisest kõrwale jäänuid ootab rahatrahw. Hulk awaldusi hääleõiguslikkude nimekirjasse wõtmiseks on juba esitatud, sest walimisteni pole enam kuudki aega.

Kas uppus Vene allveepaat?

Laewawraki kokkupõrge saksa aurikuga.

„Aftonbladet“ teatab, et Balti meres, Gotlandi lähedal näib üks Wene allweelaew hukkunud olewat. Möödunud pühapäewal üks Hamburgi aurik põrkas Gotlandist põhjapool mingi tundmatu eseme otsa ja läks põhja. Meeskond suudeti päästa. Arwati, et see tundmatu ese merepõhjas oli mingi laewawrakk. Samal päewal, pühapäewal, Rootsi aurik „Rurik“ nägi Gotlandi läänepool Nõukogude sõjalaewu „SSSR'i“ ja „Komsomolets'i“. Mõlemad sõjalaewad olid nähtawasti teostamas kaitsemanöõwreid allweelaewade rünnaku wastu. Sellest tekkiski arwamine, et Saksa aurik on kokku põrganud Wene allweelaewaga. Seni ei olnud teada mingi laewawraki olemasolu sel kohal.

Rootsis pidi hukkuma allweepaat.

Üks Rootsi allweelaew oleks peaaegu hukkunud, mis oleks wõinud palju inimohwreid. Allweelaew „Bäwern“ põrkas kokku ristleja „Fylgiaga“ ja hakkas wajuma. Meeskond suutis aga weel õigel ajal laewa raske tina-anduri lahti kruwida, mispeale allweelaew uuesti weepinnale kerkis.

Lahmakas Venemaad Virumaal.

Nurk, kus wene meel ja wene keel on oma kanna ülbelt kinnitanud.

Millal läheb seal õhk puhtamaks?

Jõhwi ja Eesti iseseiswuse ajal Rakwere wahele on tekkinud uued asundused: Kiwiõli ja Kütte-Jõu. Juba nemad ütlewad, et nende asunduste elumahlaks on maapõue wara — põlewkiwi. Rahwaarwu poolest on suurem Kiwiõli, kus üle 3000 elaniku. Maapind ei ole siin kuigi wiljakandew: mõnekümne-sentimeetriline turbamulla kiht katab paasi ja ei kaswa siin kauneid metsa puid ega lopsakaid põllumilju, waid nigelaid põõsasleppi ja sookaski, — need on pea ainsad maapinna kaunistajad. Ka õhk on siin „raske“, tööstuse lehadest läbiimbunud, mis end eriti õhtuti langewa uduga tunda annab. On waja pikaajalist harjumist, et leppida sellega. Isegi kaugemale ümbruskonda on see wastik lehk lewinenud. Põlewkiwi tööstuse gaasid ja muud jätised on rüwetanud ka Püssijõe alamjooksu ning osalt isegi ülemjooksu. Kalad, kes weel kuidagi sellises wees elada suudawad, on oma õlimaitse tõttu söögiks kõlbmatud. Samuti ei tule meest enam kalu jõkke kudema ja jõgi, mis waremalel aegadel oma kalasaagi poolest üpris helde oli, on oma kalaanni kaotanud.

Tööliste elamud on päris nägusad ja uued. Osa wanemaidki maju on hästi säilinud. Nad asuwad töölisrajooni põhjaküljel. Elanikeks wanemais elamuis on suuremalt jaolt töötud, — on ju sellist elementi sealgi rohkesti. Tööstuse koorekiht, ülemad, insenerid ja direktorid, on asunud asunduse lõunaküljele; seal on tennisplatse ja muid mõnususi.

Liikudes neis asundusis, tekib tahtmatult mulje, nagu wiibiksid kuski Wenemaal: niiwõrd silmatorkaw on seal walitsew wene waim. See ei ole ka ime: kuni 70% töölisist on rahwuselt muulased, lõwiosas wenelased-kodakondsusetud. Nii on ka haigekassa juhatuses ainult üks eestlane nelja muulase kohta.

Muulaste ebaloomulikult suur % tööliskonnas on seletataw sellega, et tööstuse juhtiw personaal koosneb pea eranditult wenelastest. Loomulik on siis ka, et wene rahwusest töölised on eesõigustatud seisukorras: neil ei ole karta wallandamist ega muid wintsutusi. Kõikjal walitseb wene keel. Isegi jaama korrapidaja (!) ja kohapealse postiagentuuri ametnik ei walda eesti keelt. Seltskonnatöös pole muulased midagi mainimiswäärset ära teha suutnud. Eestlaste poolt on asutatud kultuurharidusselts „Walgus“, kuhu wiimasel ajal ka wenelasi on liikmeks astunud, mistõttu seltsi pitsatki on kahekeelne. Iseloomustaw on ka see, et wenelaste algkool asub tööstusrajooni tsentrumis, kuna eestlastel tuleb oma lapsi saata 5 klm. kaugusel asuwasse algkooli. Üldse on õhkkond neis uutes asundusis Eesti waenuline. Juba wäikesed poisid wälsendawad oma pahameelt „wähemusrahwa“, s. o. eestlaste wastu, nimetades neid „eesti sigadeks“ ja „kuradi tschuhnaadeks“, rääkimata weel wanemast generatsioonist.

Need üksikud näited ja pisiasjad on küllaltki kujukad meie põlewkiwitööstuse rajoonis walitsewa olukorra kirjeldamiseks. On huwitaw tähendada, et nende wenemeelsete ja wenekeelsete ettewõtete peaaktsionäride hulka kuuluwat ka Laidoner.

Selline on siis meie „Eesti Kiwi-õli. Tundub, et sõna „Eesti“ on siin täiesti ülearune.

Protokoll märgib eksimusi...

Öllekaupluses müüdi ja joodi wiina. Narwas, Malmi tänaw nr. 1 asuwa õllepoe omanikule Boris Pushtshenkole tehti protokoll sala- ja riigiwiinaga kauplemise pärast. Peale selle süüdistatakse B. Pushtshenkot weel selles, et ta lubas oma õllepoes juua meestel wiina. — Samuti Jõhwi alewi pagariäri omanik Jaan Susik wõetakse wastutusele, kuna ta laskis oma äris juua meestel wiina.

Naised kaklesid. Narwalane Ida Loots kaebas politseile, et Selma Parwes olewat teda peksnud. Kaebus protokolliti.

Sõimati ja ähwardati üürnikku. Narwas, Madise tän. nr. 14—5 elutsew Ida Püss süüdistab oma majaperemeest Feodor Woroninit ja ta naist Luiset sõimamises ja ähwardamises. — Sõimamises süüdistab ka N.-Jõesuu elamk Aleksander Winogradow oma sugulasi Stepan ja Ekaterina Winogradoweid.

Palwerännak tõi protokolli. Wastutusele wõetakse N.-Jõesuu ap.-õigeusu koguduse preester Jahontow, kuna ta politseiwõimudele teatamata korraldas koguduse palwerännaku

Mees tõstis naise wastu kätt. Jõhwi wallas elutsew Ewdokia Siimon tõstis süüdistuse oma mehe Feliks Siimoni wastu, kes olewat teda löönud käega.

Weoauto pole omnibus. Jõhwi alewi politsei tegi protokolli Rägawere walla elanikule Reinhold Alemannile, kes kergeweo autoga wedas reisijaid, kuigi tal selleks luba puudus.

Penid teewad peawalu. Läinud nädala jooksul tehti hulgale Narwa ja N.-Jõesuu elanikele protokollid, kelle koerad tabati suukorwita tänawal. Wastutusele wõetakse Narwas, Paemurru tän nr. 5 elutsew Gustaw Kleinart ja Wilhelm Swjatogor, kelle elukoht Kiriku tän. nr. 55 ning N.-Jõesuu elanikud Wassili Nedshajew, Emilie Meibäum, Aleksander Bruutus, Friedrich Jungmann, Jaak Rebane, Anette Piibe, Ruuben Spirka, Marie Balder ja Aleksander Wist.

Kaklewad ja kaklewad. Wiinastunud olekus kaklesid Maidla wallas Oandu asunduses kohalised elanikud August ja Ferdinand Oldid, Anton Mooraft, Johannes Mällas ning Ewald ja Aleksander Kullerid. Neile koostati protokoll kaklemise ja awaliku rahu rikkumise pärast. — N.-Jõesuus kaklesid awalikus kohas Pawel Roman ja Andrei Siig, mispärast nad wõetakse wastutusele.

Löid „wana tühja piiblit“. Wastutusele wõetakse Narwas elutsewad Nikolai Tihonow ja Ignati Mihailow, kes mängisid raha peale kaarte.

Jalgratturid ja protokoll. Protokoll tehti jalgratta nr. 1388 omanikule Ernst Slingile, kes sõitis läinud aasta numbriga. — Kiwiõli põlewkiwikaewanduses elutsew Eduard Schmidt sõitis numbrita jalgrattal, mispärast ta wõetakse wastutusele.

Löi naist jalaga. Maidla walla elanik Aliide Lindeburg kurtis politseile, et keegi Ewald Kuller olewat löönud teda jalaga.

Seal, kus vaikset rahu, puhkust ja maitsvaid toite.

Narva-Jõesuu parimaid pansioone.

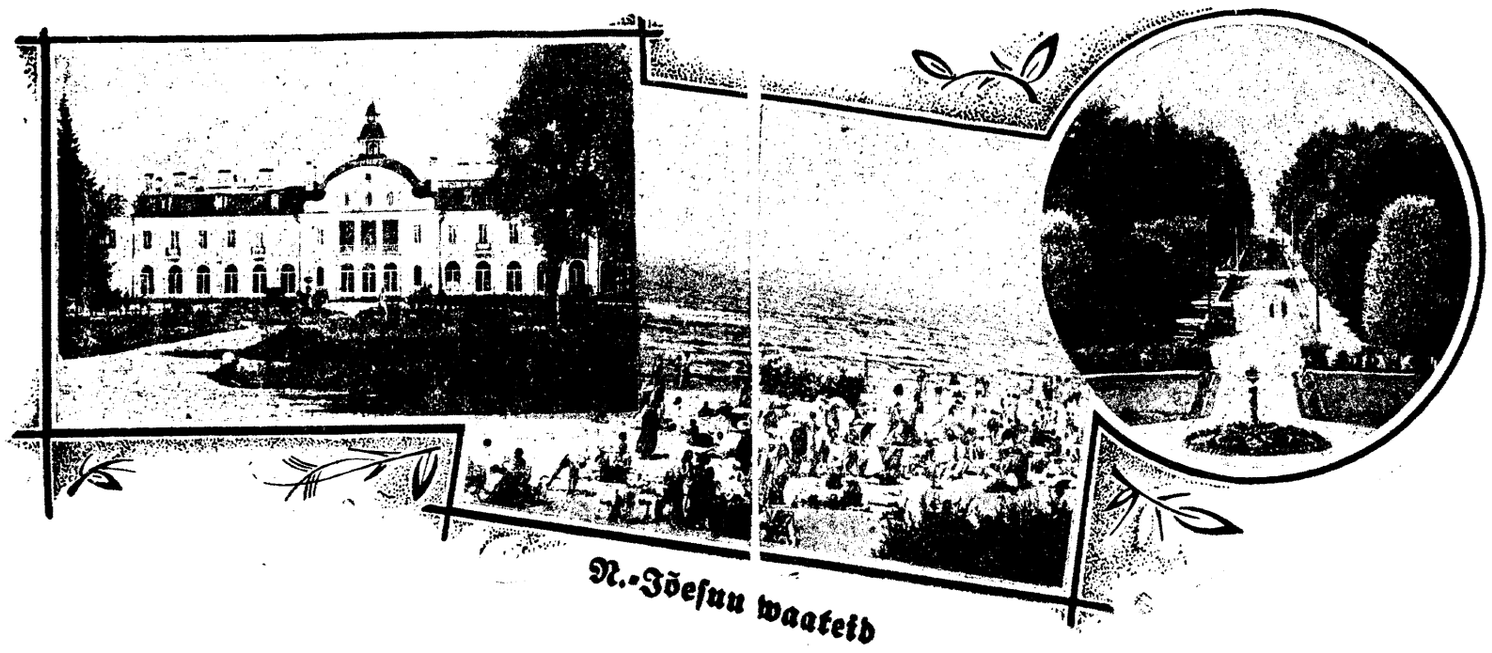

N.-Jõesuu waateid

Pr. Hasenjägeri pension

Aia tän. Nr. 15.

Üks nägusamaid puht bar kstiili willasid Narwa-Jõesuu kauni pargi hiidsete puude warju peidetuna on Aia tän nr. 15 asuw pr. Hasenjäger pension.

Õieti töö kaunis park kümnete dessatiinide ulatuses ümber willa ei kuulu awalikkusele, waid siin on metsa, parki ja liiwadüüne kuni mereni ainult pansioni külaliste le. Tulen otse plaaschilt supelriietuses (pole ju siin mingit tarwitust ümberriietumiseks) läbi tolle pargi pr. Hasenjägeri pansioni lõunatama. Olen üllatatud ülimaitsewaist ja rohkedest toitudest. Maksan kõigest 80 senti. Selgub, et pr. Hasenjägeri juures peatuwad rohkelt wälismaalasi, diplomaatlisi esindajaid ja pealinnlasi. Kümme kaunist ja awarat tuba on kinni juba juunist, nii et perepreoua paremagi tahtmise juures ei saa mulle uluqlust oma nägusas kodus pakkuda.

Augusti esimesil päewil lahkuwad juba esimesed pansiooni pääsukesed ja siis lubab pr. Hasenjäger narwakaile pakkuda tube ööpäewa wiisi kohaliku kukru kandejõu piirides.

Ja siin maksab juba öö-päewgi olla! öma pansioni wööraste heaolek selle all wõiks kannatada. Nii wõiks pansion „Jürgenson" nii oma asukoha, hoolsa teenimise ja hea kosti poolest olla eelistatuimaks pansioniks N.-Jõesuus.

Pr. Jürgensoni pension

Mere tän. 3.

Pansion „Jürgenson", asub Mere tän. 3. Suures ja awaras pargis on pansioni suwila nagu looduse süles, ja sealt mereranda polegi õieti jalawaewa: mõni samm ja juba wõib supelwõõras sukelduda jahedaisse merewoogudesse.

Pansionis on 7 tuba, mis päikesekülla-sed, mugawalt ja maitsekalt sisustatud, täielise kostiga. Pansioni kogu tähelepanu ja hoolitsus on pööratud pansioniwõõraste heaolekule ja teenimisele. Nii lõunaid ei anta üldse wäljaspoole, kuna

Kust saab head kehakinnitust.

Narwa-Jõesuus, Wabaduse t. 7 asuw söögimaja tegutseb edurikkalt. Odawuse, puhtalt sisustatud söögitubade ja wilunud koka juhatusel maitsewalt walmistatud söögid on leidnud wäga rohkel arwul külastajaid.

Lõunad ja õhtusöögid on saadawal ka wälja wiimiseks.

Pansion „Oru".

Tulles laewasadamast mööda Wabaduse tänawat ehk pussil Auwerest silmame Wabaduse tän. nr. 20 pansion „Oru" nägusat silti ja willat. Pansioon „Oru" lahke omanik härra E. Järs on kawatsenud juba pansioni awades kõigepealt pühapäewadel supellinna sõitwaile narwakaile pakkuda maitsekaid ja odawaid lõunaid. Sellega on „Oru" pansioni omanik suurepäraselt toime tulnud ning „Oru" pansion wõib kahtlemata N.-Jõesuu üheks eelistatumaks lõunatuskohaks nimetada. Ka ööbiwaile on rohkelt mõnususi õhukõllastes tubades.

Pansion „Villa Mare"

asub Luha tän. 16, terwistkosutawa männipargi wilus. See on pansion õhukõllaste, päikesepaisteliste hoonetega, kus awarad rõdupealsed wõimaldawad mugawat puhkamist ja oleskelu wabadel tundidel. Oma eeskujuliku kosti, teenimise ja mugawate tubadega pansion „Villa Mare" on leidnud suwewõõraste peres hea tunnustuse ja poolehoiu.

Tawet Sinderbu

suwituskirju.

(Algus 2-sel leheküljel.)

seis—ja selle wiimase hulgas, ei tahtnud uskuda körwu, härra Hoffenbüks. Wot, kus nobless, igale poole tema ronib, mõtlen mina. Oma meeleolu sellest rumalast uudisest ei lasknud ma siiski häirida, sehkendasin oma preiliga laua juures edasi nii kaua, kuni muutusime üsna intiimseks ja hakkasime teineteist peaaegu armastama. Mina lubasin tolle muretseda suure roosikimbu ja mina wõisin selle eest teda koju saatma minna. Oi ja ba kesköö, kui käisin wäljas ja hankisin kimbu roose oma preilile. Ki sirdusin tagasi saali kuulutati iludusõistluse tagajärgi. Öeldi esimene koht, teine koht, kolmas koht... ja lõpuks, kuulsin, öeldakse: pr. Matilde Sinderbu — 2 hääl...

Silmade ees läks hõlliks, tõepoolest. Kuid seda hirmsam seik oli weel see, kui hiilisin oma laua poole ja sattusin wastu oma lihase Matildega, kes Hoffenküstiga edasi loowis.

„Sina, Taawet, kah siin", imestas ja kohkus Matilde. Ja kui lillekimpu mu käes nägi, lisas juurde: „Kui ilus sinust, et mind lilledega õnnitled", — ja minu roosid kadusid tema lihawasse pihku...

*

Kõigist selle õhtu lõõkidest olen üle jõudnud ja südamewalust wõitu saanud, kuid ühest asjast ei saa ma weel ikka aru, et kes see loll wõis olla, kes peale Hoffenbüksi weel Matildele kuursaalis hääle andis.

Taawet Sinderbu.

Perekonnaseisuteateid.

21.—28. juulini registreeriti Narwa linnaperekonnaseisuametis:

sünde: Maria Grigorjew, Roman Buttel-Podlobnõi, Nikolai Koslowski, Ludmilla Waht, Anitra Auno ja Helde Iwask;

abiellumisfoowe: Oswald Tagamets ja Katarina Wanda Kikerist; John-Herbert Esser ja Jewgenie Saharow; Hugo Willemson ja Aliide-Johanna Kurk; Pawel Wetrins i ja Tatjana Feodorow; Theodor Põlluk ja Alma-Elwiine Abermo; Arthur Allik ja Ida-Wilhelmine Reinberg;

abiellumist: polnud;

surmajuhtumeid: Maria Grigorjew, 4 päewa wana; Klementi Mironow, 83 a. wana; Anna Tannemark, 73 a. wana; Feodosja Winogradow, 76 a w.

Öövalwe apteegid.

27. juulist kuni kuu lõpuni on Narwas öövalwe Joaoru apteegis, Joala tän.; 1—7. augustini on öövalwe Wanas apteegis, Raekojaplatsil. — N.-Jõesuus on öövalwe alewi apteegis, Wabaduse tän., ja Jõhwis — Jõhwi alewi apteegis, Turuplatsil.

Murdwargus würtspoes.

Öösl wastu 28. skp. murti sisse Narwas, Kiriku tän. nr. 11 asuwasse Aleksander Schapkini würtspoodi, kust wiidi ära letilaekast 150 kr. raha, 3 karpi sprotte, kilu ja seepi. Sissetungija oli purustanud tänawapoolse aknakleasti ning akent haakidest awades oli pööranud kauplusseruumi sisemusse. A Schapkin magas kauplase kõrwal olewas elutoas, ilma et ta sissemurdmist oleks kuulnud. Loost teatati kriminaalpolitseile.

Hobune tapeti wikatiga.

Narwa kriminaalpolitsiile teatas Peeterristi talunik Karl Sibelka, et tema naabrielanik olewat wihahoos lõõnud tema hobusele wikatiga kaela, mille tagajärjel loom lõppes. Põhjuseks olnud asjaolu, et K. Sibelka sulane sõitnud hobusega üle naabrimehe põllu.

Vajatakse

kokka ja ettekandjat

preilit. Teateid saab Rüütli tän. 14, kella 16—19.

NARWA-JÕESUU

I kl. HOTELL — RESTORAAN — KOHWIK — DANCING

RANNAKASIINO

HAHNI TN. 1 * MERERANNAS * TELEFON 34

Mugawad ruumid * Kabaree

Alkoholiliste jookidega:

Veinid, likööri d, napsid ja õlled parimatest firmadest.

Lõunad kella 2--5-ni.

A LA CARTE IGAL AJAL.

I kl. köök parima koka juhatusel.

MUUSIKA * kella 2—4 * MUUSIKA

Five o'clock 5-7 õ. 1/2 10-1/2 2 öösel

Wõõrastele puhtad numbritoad. Hinnad ajakohased.

Kõige austusega JUHATUS.

Aurulaevandus A. Kotschnew

Narva — Narva-Jõesuu

Aurulaewa sõiduplaan 5. juunist kuni muutmiseni.

Äripäewadel

Narva-Jõesuust:	Narvast:
kell 6.45 h.	kell 8.40 h.
7.50 h.	„ 11.30 h.
10.45 h.	„ 14.15 p.l.
12.45 l.	„ 15.30 p.l.
„ 16.20 p.l.	„ 17.50* õ.
„ 20.30 õ.	„ 21.40 õ.

* Laupäewadel ja pühade eelpäewadel kell 18.

Pühap. ja pühadel

Narva-Jõesuust:	Narvast:
kell 7.30 h.	kell 8.45 h.
„ 8.30 h.	„ 10.— h.
„ 9.50*	„ 11.—*
„ 11.10 h.	„ 12.20 p.
„ 12.45 p.	„ 14.15 p.l.
„ 14.30*	„ 15.35*
„ 16.30 p.l.	„ 17.35 p.l
„ 18.15 õ.	„ 19.20 õ.
„ 19.— õ.	„ 20.10 õ.
„ 20,30 õ.	„ 21.35 õ.
„ 21.30*	„ 22.35*
„ 22.45*	„ 23.50*

* Ainult hea ilmaga 23. juunist kuni 10. augustini.

SÕIDUHIND: 1. kl. 40 sn., 2. kl. 25 sn., sõjawäelased liitrite ettenäitamisel: 1. kl. 20 sn., 2. kl. 13 sn., lapsed ja kooliõpilased (kooliaja kestwusel) 1. kl. 20 sn., 2. kl 10 sn. Narva — Tõrvala (Smolka): 1. kl. 30 sn., 2. kl. 20 sn. Narva — Riigi: 1. kl. 25 sn, 2. kl. 15 s. N.-Jõesuu — Jaht-klubi 10 sn. Kohalikkudele ekskursantidele (mitte wähem kui 20 inimest) hinnaalandus 20 prots., sissesõitnud wõõrastele — sõiduhind hinnaalanduseta. Bagash 10 kilogr. 12 sn. Koerad ja jalgrattad à 10 sn.

„RIVIERA" N.-JÕESUU, VABADUSE T. № 35 (pargi nurgal).

PANSION

Päikse- ja **õhuküllased,** mugavalt sisustatud **toad** öö-päevaks, nädalaks, kuuviisi või kogu sesooniks **kostiga ja ilma.**

Üksi kult **hommiku-, lõuna- ja õhtusöögid.**

Köök vilunud pealinna koka juhtimisel. Külalistel kasutada AVAR AED. Minuti tee mereranda, lähedal kuursaal ja park. Pühapäeviti Narvast kuurorti sõitjaile lõunad mõõdukate hindadega.

TEADAANNE.

Olen oma

matmisebüroo

viinud üle Posti nr. 73 (end. Koka majja).

Suures valikus pärgi, kirste ja hauariste. Töö puhas ja korralik. Hinnad odavad. Alati saadaval 2 lahtist ja 2 katusega surnuvankrit.

Austusega **A. Viruvere.**

Ravila „Huene"

Narva-Jõesuus, Luha ja Pargi tän. nurgal.

Ravitakse igasugu

naishaigusi,

reumat, ishiast, gichti, liikmereumat, mitmesugu

kondihaigusi:

konditiisikust, üldist kondistumist, lõikuse tagajärgi, luumurde tagajärgi, südame- ja närvihaigusi. Haigeid koheldakse suurima helluse ja südamlikkusega. Hra Huene ühes abikaasaga on ise hommikust õhtuni haigeid põetamas.

Hra Huene kauaaegne kogemus oma erialal on taganud tööle häid tulemusi.

Autobussi suwine sõiduplaan

11. juunist kuni muutmiseni.

Peetri pl. — Torni pl. — Linavabriku värav.

Äripäewadel: Peetri pl.	Linavabrik	Pühapäewadel ja pühadel: Peetri pl.	Linavabrik
Kell 7.55	kell 8.30	kell 9.15	kell 9.30
„ 10.	„ 10.30	„ 13.50	„ 14.2
„ 16.45	„ 17.15	„ 20.	„ 20. 0
„ *13.50	„ 14.		

* Ainult laupäewadel.

Peetri pl — Hermanni tn. — Vestervalli tn. — Kraavi tn. — Lai tn.— Sepa tn.— Surnuala tn.— Silvertsi surnuaed (Peetri kog.)

Pühapäewadel ja pühadel

Peetri pl.	Silvertsi
kell 9.45	kell 10
„ 12.45	„ 13
„ 14.30	„ 15

Ainult heade ilmadega. Surnuala pühadel wahetpidamata ühendus. Tarwiduse korral lisasõidud wäljaspool sõiduplaani.

Peetri pl. — Kreenholm — Kulgu sadam.

Äripäewadel: Peetri pl.	Kulgu s.	Pühapäewadel: Peetri pl.	Kulgu s.
kell 13.45	kell 14.	kell 8.45	kell 9.

Peetri pl. — Kreenholm

Äripäewadel: Peetri pl.	Kreenholm	Pühapäewadel: Peetri pl.	Kreenholm
kell 13 45	kell 14.05	kell 8.45	kell 9.05

23. juunist kuni muutmiseni.

Raudtee jaam — Peetri pl. — Laeva sadam.

Raudteejaamast	Laeva sadamast
kell 7.50	kell 21.35
„ 13.45	
„ 20.35	

Liinipidaja J Paap Kõnetr. Nr. 10.

Kuivi ehituse palke

müüa.

Jämedusega 5—8 tolli pikusega 22 jalga ja pikemad. Saadaval 250—300 tk Palgid on suure tee ääres. Aadress: E. Tarum, Võrnu küla Kohtla v.

Augusti kuus

Dr. HOFFMANN

wõtab haigeid wastu

ainult

linnas: Suur t. 20 dr. Kressi korteris

neljapäewadel

1/2 6—1/2 7 õhtul.

Dr. C. Becker.

Tel. 195.

Erahaigete vastuvõtmine suvel 13. juunist 13. augustini Kreenholmi haigemajas äripäevadel 12—1 ja 5—6, peale laupäeva Narva-Jõesuus Dr. E. Salzmanni sanatoriumis laupäeval 18, 25 juunil; 6., 13. augustil 5—6 Tel. 36. Juulikuus vastuvõtmine ainult Narva Jõesuus 12—1, peale laupäeva.

Dr. Maria Heinrichsen-Kuusin

Nais-, sugu ja sisehaigused vastuvõtmine juuli ja augusti kuus ainult Kreenholmi haiglas igapäev kella 12—1 ja 5—6.

1. august läheneb.

Tellige juba täna

omale

„Alutaguse Elu"

Wastutawtoimetaja Hans Lil K.-Ü. „Põhja Eesti" trükk. 1932 Wäljaandja K-Ü „Põhja-Eesti"